

«БЕКІТЕМІН»

ҚР ҒЖБМ «Ұлттық тестілеу орталығы» РМҚК директоры

Р. Т. Емелбаев

« 15 » 02 2023 ж.

**«Тәжік тілі мен әдебиеті» пәні бойынша
Педагогтердің білімін бағалауға арналған тест спецификациясы
(2023 жылдан бастап қолдану үшін)**

- 1. Мақсаты:** Бастауыш, негізгі орта және жалпы орта білімнің жалпы білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында жұмыс істейтін педагог қызметкерлерді аттестаттау барысында Педагогтердің білімін бағалау тест тапсырмаларын әзірлеу мақсатында құрастырылған.
- 2. Міндеті:** Педагогтердің білім деңгейінің біліктілік талаптарға сәйкестігін анықтау.
- 3. Мазмұны:** «Тәжік тілі мен әдебиеті» пәні бойынша оқу бағдарламасына сәйкес оқу материалдары енгізілген.

№	Тақырып	№	Тақырыпша	Оқу мақсаттары
01	Лексика. Лексика ва фразеология	01	Калимаҳои ҳаммаъно Ҳамгунаҳо (омонимҳо). Мустазодҳо (антонимҳо). Муродиф (синоним)	Калимаҳои ҳаммаъно Ҳамгунаҳо (омонимҳо). Мустазодҳо (антонимҳо). Муродиф (синоним)
02	Фонетика.	02	Овоз ва ҳарф. Овозҳои садонок ва ҳамсадо. Ҳамсадоҳои чарангдор ва бечаранг	Овоз ва ҳарф. Овозҳои садонок ва ҳамсадо. Ҳамсадоҳои чарангдор ва бечаранг
03	Ибора.	03	Хелҳои ибора. Ибораҳои исмӣ ва сифатӣ	Хелҳои ибора. Ибораҳои исмӣ ва сифатӣ
04	Морфология (сарф)	04	Ҳиссаҳои нутқ. Ҳиссаҳои мустақил ва номустиқили нутқ	Ҳиссаҳои нутқ. Ҳиссаҳои мустақил ва номустиқили нутқ
05	Исм.	05	Вазифаи исм дар ҷумла. Хелҳои исм. Сохтори исм: сода, сохта, мураккаб ва таркибӣ	Вазифаи исм дар ҷумла. Хелҳои исм. Сохтори исм: сода, сохта, мураккаб ва таркибӣ
06	Сифат.	06	Вазифаи сифат дар ҷумла. Сохтори сифат. Дараҷаҳои сифат. Сифатҳои асли ва нисбӣ	Вазифаи сифат дар ҷумла. Сохтори сифат. Дараҷаҳои сифат. Сифатҳои асли ва нисбӣ
07	Шумора.	07	Вазифаи шумора дар ҷумла. Шумораҳои миқдорӣ ва тартибӣ	Вазифаи шумора дар ҷумла. Шумораҳои миқдорӣ ва тартибӣ
08	Ҷонишин.	08	Вазифаи ҷонишин дар ҷумла. Хелҳои ҷонишин	Вазифаи ҷонишин дар ҷумла. Хелҳои ҷонишин

09	Феъл	09	Вазифаи феъл дар ҷумла. Замонҳои феъл. Сохтори феъл	Вазифаи феъл дар ҷумла. Замонҳои феъл. Сохтори феъл
10	Зарф	10	Вазифаи зарф дар ҷумла. Хелҳои зарф аз рӯи маъно. Сохти зарфҳо: сода, сохта, мураккаб ва таркибӣ	Вазифаи зарф дар ҷумла. Хелҳои зарф аз рӯи маъно. Сохти зарфҳо: сода, сохта, мураккаб ва таркибӣ
11	Ҳиссаҳои номустақили нутқ	11	Пешоянду пасоянд. Пайвандакҳо.Ҳиссаҳо. Нидо	Пешоянду пасоянд. Пайвандакҳо.Ҳиссаҳо. Нидо
12	Синтаксис (наҳв) ибора, Ҷумлаи мураккаб ва сода	12	Ибора ва ҷумла.Хелҳои ҷумла аз рӯи маъно ва вазифа. Ҷумлаҳои мураккаб	Ибора ва ҷумла.Хелҳои ҷумла аз рӯи маъно ва вазифа. Ҷумлаҳои мураккаб
13	Ҷумлаи мураккаб	13	Ҷумлаи мураккаб ва хелҳои он	Ҷумлаи мураккаб ва хелҳои он
14	Услубҳои нутқ	14	Услубҳои нутқи забони адабии тоҷик: услуби илмӣ, услуби бадеӣ, услуби гуфтугуӣ, услуби публицистӣ, услуби расмӣ коргузорӣ	Услубҳои нутқи забони адабии тоҷик: услуби илмӣ, услуби бадеӣ, услуби гуфтугуӣ, услуби публицистӣ, услуби расмӣ коргузорӣ
15	Эҷодиёти даҳонакии халқ	15	Таъсири эҷодиёти даҳонакии халқ ба адабиёти бадеӣ	Таъсири эҷодиёти даҳонакии халқ ба адабиёти бадеӣ
16	Адабиёти асрҳои VIII- XI	16	Анъанаи шоҳномаҷависӣ.Сардафт ари адабиёти классици тоҷик	Анъанаи шоҳномаҷависӣ.Сардафтари адабиёти классици тоҷик
17	Адабиёти асрҳои XII- XIV	17	Ҳаёт ва эҷодиёти С.Шерозӣ, Ҳ.Шерозӣ,Н.Ганҷавӣ, У.Ҳайём, А.Х. Дехлавӣ	Ҳаёт ва эҷодиёти С.Шерозӣ, Ҳ.Шерозӣ,Н.Ганҷавӣ, У.Ҳайём, А.Х. Дехлавӣ
18	Адабиёти асрҳои XV- XIX	18	Ҳаёт ва эҷодиёти А.Ҷомӣ, А.Навоӣ, Б.Ҳилолӣ Ш,Шоҳин, А. Дониш	Ҳаёт ва эҷодиёти А.Ҷомӣ, А.Навоӣ, Б.Ҳилолӣ Ш,Шоҳин, А. Дониш
19	Адабиёти оғози асри XX	19	Адабиёти шуравии тоҷик, Сардафтари адабиёти муосири тоҷик: С. Айни	Адабиёти шуравии тоҷик, Сардафтари адабиёти муосири тоҷик: С. Айни
		20	Эҷодиёти Мирзо Турсунзода дар солҳои ҶБВ	Эҷодиёти Мирзо Турсунзода дар солҳои ҶБВ
Супоришҳои матнӣ				

4. Тапсырма мазмұнының сипаттамасы:

Фонетика және графика: орфографиялық және орфоэпиялық дағдылар.

Орфоэпия және орфография: әдеби тіл нормаларын, орфографиялық білім мен дағдыларды меңгеру; орфографиясы бар берілген сөздер негізінде тәжік орфографиясы принципін анықтау.

Лексика: лингвистикалық білімді сөзге сөйлеу бірлігі ретінде қолдана білу.

Сөзжасам: сөзге морфемалық және сөзжасамдық талдауларды қолдану мүмкіндігі.

Морфология: лингвистикалық білімді сөзге сөйлеу бөлігі ретінде қолдана білу.

Синтаксис: лингвистикалық білімді тілдік материалға қолдана білу.

Тыныс белгілері: тыныс белгілерінің дағдылары.

Стилистика: үйлесімді мәлімдеме құра білу, сөйлеу ұғымдарын білу, әдеби тілдің нормаларын білу.

Тәжік әдебиетінің көрнекті классиктерінің өмірі мен шығармашылық жолы туралы мәліметтер; XIX және XX ғасырлардағы басқа жазушылар туралы өмірбаяндық мәліметтер.

Тәжік әдебиеті мен Қазақстан әдебиетінің кезеңдік шығармаларының шығармашылық тарихы туралы мәліметтер.

Сын мен әдебиеттанудағы классикалық жазушылардың зерттелген шығармаларын бағалау.

"Классикалық әдебиет" ұғымының негізгі белгілері.

Кейбір әдеби бағыттар туралы ақпарат.

Классикалық әдебиет шығармаларының нақты тарихи және жалпыадамзаттық маңызы туралы жалпылама мәліметтер.

Әдебиеттің түрлері мен жанрлары, авторлық сананы білдірудің негізгі тәсілдері туралы жалпылама ақпарат.

5. Тесттің бір нұсқасындағы тест тапсырмаларының қиындығы: тест тапсырмаларының қиындығы 3 деңгейде беріледі: базалық деңгейде (А) – 26 %; орташа деңгейде (В) – 60 %; жоғары деңгейде (С) – 14 %.

Базалық деңгейдегі тест тапсырмалары қарапайым білім мен дағдыларын пайдалануға, түсушінің ең төменгі дайындық деңгейіне баға беруге, белгілі бір нұсқаулардың көмегімен әрекеттерді орындауға, қарапайым дәлелдер мен ұғымдарды пайдалануға негізделген.

Орташа деңгейдегі тест тапсырмалары негізгі білім мен дағдыларын дұрыс пайдалануға, жаңа жағдайларда қарапайым модельдерді тануға, деректерді талдау мен салыстыруға, жүйелеуге, дәлелдерді қолданып, ақпаратты жалпылау мен қорытынды жасау қабілеттерін бағалауға негізделген.

Жоғары деңгейдегі тест тапсырмалары неғұрлым күрделі білім мен дағдыларын пайдалануды, тапсырмалардың күрделі модельдерін тануды, мәселелерді шешу үшін білім мен дағдыларын біріктіруді, күрделі ақпаратты немесе деректерді талдауды, пайымдауды, тұжырымдарды негіздеуге бағытталған.

6. Тест тапсырмаларының формасы: Бір дұрыс жауапты таңдауға арналған жабық формадағы тест тапсырмалары.

7. Тест тапсырмаларын орындау уақыты: Бір тапсырманы орындаудың орташа ұзақтығы 1,5 – 2 минутты құрайды.

8. Бағалау:

Аттестация кезінде тестілеудің жиынтық балы есептелінеді.

Төрт жауап нұсқасынан бір дұрыс жауап таңдалған тапсырма үшін – 1 балл, дұрыс орындалмаған тапсырмаға – 0 балл алады.

9. Ұсынылатын әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының Білім және ғылым министрлігімен бекітілген «Білім беру ұйымдарында пайдалануға рұқсат етілген оқулықтардың, оқу-әдістемелік кешендердің, оқу құралдарының және басқа да қосымша әдебиеттердің, оның ішінде электрондық жеткізгіштердің тізбелері».

- 2.Забони тоҷикӣ (таджикский язык), Адабиёти тоҷик (таджикская литература)
- 3.Забони тоҷик 5 сынып, Г. Б. Акрамова, Ф. А. Алимжанова, Х. А. Раимназаров. Алматы «Жазушы» 2018.
- 4.Адабиёти тоҷик 5 сынып, Г. Б. Акрамова, Ф. А. Алимжанова, Х. А. Раимназаров. Алматы «Жазушы» 2018.
5. Забони тоҷикӣ 6 сынып Сулаймон Анварӣ, Абдусаттор Мирзоев.Алматы «Жазушы» 2014.
- 6.Адабиёти тоҷик 6 сынып Қ. Хоҷаев, Абдувалиев А, Шарафиддинов Н.Раҳматов Алматы «Жазушы». 2014
7. Забони тоҷикӣ 7 сынып Эсенбаева С, Ҳикматов М., Алматы «Жазушы» 2018.
8. Адабиёти тоҷик 7 сынып Ҳамитов Р. А., Садирдинова Р.А, Алматы «Жазушы» 2018.
9. Забони тоҷикӣ 8 сынып, Аминов С., Алматы «Жазушы» 2014.
10. Адабиёти тоҷик 8 сынып
11. Забони тоҷик 9 сынып, Д. Хоҷаев, Ф. Зикриёев, А. Муллохонов Алматы «Жазушы» 2012.
12. Адабиёти тоҷик 9 сынып. Маонӣ, С. Давлатзода., Алматы «Жазушы».
13. Забони тоҷикӣ 10 сынып С. Аминов, Алматы «Жазушы» 2014.
14. Адабиёти тоҷик 10 сынып У. Тоиров, М. Солеҳов. Р. Шарифов. Алматы «Жазушы».
15. Забони тоҷикӣ 11 сынып Б. Камолитдинов. Алматы «Жазушы» 2014.
16. Адабиёти тоҷик 11 сынып Х. Асозода, А. Кучаров. Алматы «Жазушы» 2014.

КЕЛІСІЛДІ:

**Қазақстан Республикасы
Оқу-ағарту министрлігінің
Орта білім беру комитеті**

_____ (қолы) _____ (Т.А.Ә)
« 13 » _____ 02 _____ 2023 ж.

